

1/1144

T. C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1208 /5002

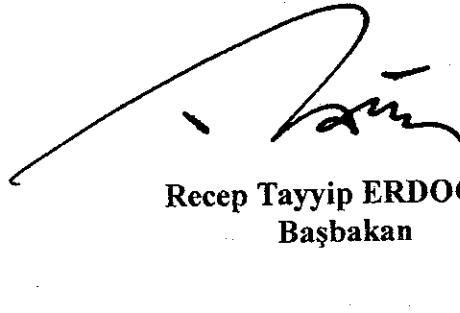
14 / 11 / 2005

Konu : Kanun Tasarısı

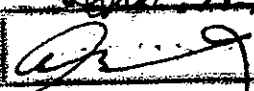
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 31/10/2005 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

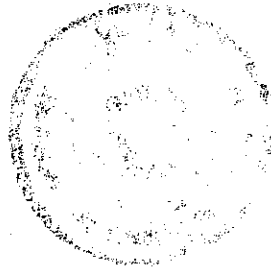
T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	- Adalet
Esas Kom.	- Dışişleri
Tarih	18.11.2005 1/1144
K. Md.	18.11.2005 15/18
BAŞKAN	

GEREKÇE

Türkiye ile Romanya arasındaki siyasi ve sosyo-ekonomik alandaki gelişmeler karşısında günümüzün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak ve yetersiz olan ayrıca her iki devletin taraf olduğu ceza alanındaki uluslararası sözleşmeler ile cezaya ilişkin maddeleri ilga olunan, 25 Kasım 1968 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Cezai İşlerde Adli Yardım Sözleşmesi"nin yerine, sadece hukuki konulardaki adli yardımlaşmayı kapsayan "Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması" 28 Eylül 2005 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Anlaşmada; öncelikle, iki ülke vatandaşlarına eşit muamele, adli makamlara başvuruda kolaylık, teminattan muafiyet, adli müzaheretten yararlanma, tebligat, tarafların ve tanıkların dinlenmesi, bilirkişi incelemesi yaptırılması ve belgelerin iletilmesi gibi işlemlerin yerine getirilmesi, tanık ve bilirkişilerin korunması, hukuki konularda verilmiş mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi ile izlenecek usul ve kurallar düzenlenmiştir.

Tanıma ve tenfize ilişkin hükümler 2675 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun hükümlerine ve bu konudaki uluslararası sözleşmelere uyumluluk arz etmektedir. Kararların tanınması ve tenfizi, talepte bulunulan Akit Tarafların milli kanununun usullerine tabi olacak ve talepte bulunulan mahkeme sadece, işbu Anlaşma hükümlerinde belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğini incelemekle yetinecektir.

T/974

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ROMANYA ARASINDA HUKUKİ KONULARDA ADLİ
YARDIMLAŞMA ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI**

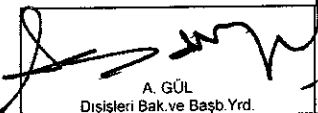
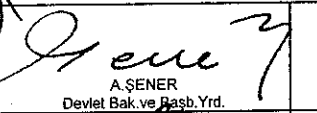
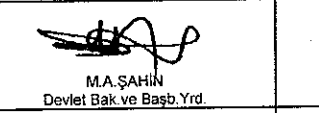
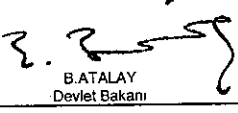
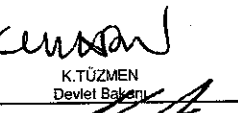
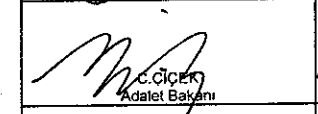
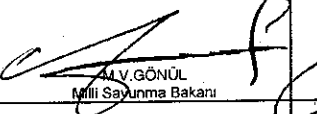
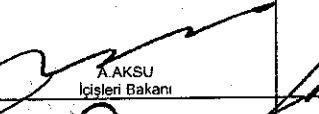
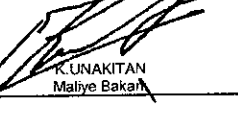
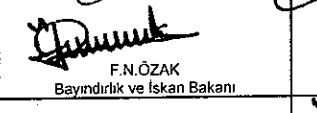
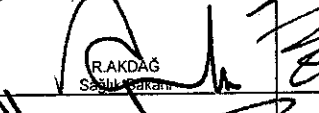
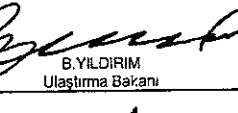
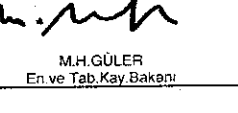
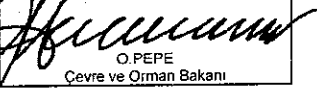
Madde 1- 28/09/2005 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 N. CUBUKÇU Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M. V. GÖNÜL Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 M. MEKER Tarım ve Köylüleri Bakanı	 M. BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos. Guv. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 A. KOC Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-1208

1455

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ROMANYA
ARASINDA HUKUKİ KONULARDA
ADLİ YARDIMLAŞMA ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya (bundan böyle “Âkit Taraflar” olarak anılacaklardır),

Ulusal egemenlik, haklarda eşitlik ve Âkit Tarafların içişlerine karışmama ilkelerine dayanarak,

Hukukî konulardaki adlî yardımlaşma alanında işbirliğini daha ilerletmek arzusu ile,

Bu Anlaşmanın akdedilmesine karar vermişler ve bu amaçla aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır;

KISIM BİR

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1-Amaç ve Tanımlar

(1) İşbu Anlaşmanın amacı, bir Âkit Tarafın vatandaşlarının, diğer Âkit Tarafın adlî makamları önündeki hukukî işlemlerinde yasal korunması, Âkit Tarafların adlî makamlarınca hukukî konularda karşılıklı adlî yardımın sağlanmasında işbirliği yapılması ve hukukî konularda mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizi hususlarını düzenlemektir.

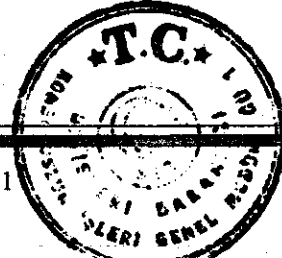
2) Bu Anlaşma kapsamında; “Hukuki konular” terimi, aile hukukunu da kapsayan özel hukuk davalarını ve ticaret hukuku davalarını ifade eder.

Madde 2- Yasal Korunma

(1) Bir Âkit Tarafın vatandaşları, diğer Âkit Tarafın adlî makamları önünde yapılan hukukî konulardaki işlemlerde, bu Âkit Tarafın vatandaşları ile aynı şartlarla yasal korunma hakkına sahip olacaklardır.

(2) Bir Âkit Tarafın vatandaşları diğer Âkit Tarafın adlî makamlarına, hukukî konularda dava açmak için bu Âkit tarafın vatandaşlarının tabî olduğu şartlarla serbestçe müracaat hakkına sahip olacaklardır.

(3) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde idare merkezî bulunan ve bu Âkit Tarafın mevzuatına uygun olarak kurulmuş tüzel kişiler, işbu Anlaşmanın hükümlerinden yararlanma hakkına sahip olacaklardır.

Madde 3- İletişim Yolları

(1) İşbu Anlaşmada aksi öngörülmediği takdirde, Âkit Tarafların adli makamları birbirleriyle Âkit Taraflarca tayin edilen Merkezî Makamlar aracılığı ile iletişim kuracaklardır. Türkiye Cumhuriyeti yönünden Merkezî Makam Adalet Bakanlığı'dır. Romanya yönünden Merkezî Makam Adalet Bakanlığı'dır.

(2) İşbu Anlaşma hükümleri diplomatik veya konsolosluk kanalı ile iletişim kurulmasına engel teşkil etmeyecektir.

(3) İşbu Anlaşma kapsamında; adli makamlar, her bir Âkit Tarafın iç hukukuna göre belirlenecektir.

Madde 4- Dil

(1) Merkezî Makamlar birbirleriyle talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce iletişim kuracaklardır.

(2) Adli yardım talepleri ve ekli belgeler, talepte bulunan Âkit Tarafın dilinde düzenlenecek ve bunlara talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce yapılmış onaylı tercümeleri eklenecektir.

(3) Bir adli yardım talebinin yerine getirilmesi sonucu elde edilen belgeler, talepte bulunulan Âkit Tarafın dilinde iletilecektir.

Madde 5 - Bilgi Değişimi

Âkit Tarafların Adalet Bakanlıkları, talep üzerine, işbu Anlaşmaya konu teşkil eden adli sorunlarla ilgili olarak ülkelerindeki mevzuat ve uygulamalar hakkında birbirlerine bilgi vereceklerdir.

KISIM İKİ

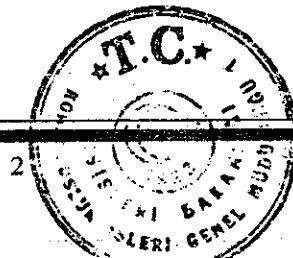
ADLİ YARDIMLAŞMA

BÖLÜM 1

HUKUKÎ KONULARDA ADLİ YARDIMLAŞMA

Madde 6 – Yardımın Kapsamı

Âkit Tarafların adli makamları, hukukî konularda özellikle belgelerin tebliği, tarafların ve tanıkların dinlenmesi, bilirkişi incelemesi hususlarında ve Âkit Tarafların mevzuatlarında öngörülen diğer herhangi bir adli işlemin yerine getirilmesinde birbirlerine yardım sağlayacaklardır.

Madde 7- Talebin İeriği

(1) Bir adli yardım talebi Őu hususları ihtiva edecektir:

- a) Eđer bilinmekte ise; talepte bulunan adli makam ve talepte bulunulan adli makamın adı;
- b) Adli yardımı gerekli kılan davanın niteliği;
- c) Davanın taraflarının isim ve adresleri -tüzel kişilerde bunların isimleri ve idare merkezleri- ve varsa, temsilcilerinin isim ve adresleri;
- d) Eđer talebin konusu belgelerin tebliğine ilişkin ise, muhatabın tam adresi ve tebliğ edilecek belgeler;
- e) İfadelerine başvurulacak kişilerin isim ve adresleri ile eğer mevcutsa doğum tarihleri, vatandaşlıkları ve meslekleri;
- f) İfadelerine başvurulacak kişilere yöneltilecek sorular;
- g) Sağlanacak delilin niteliği veya yerine getirilecek diğer adli işlem;
- h) Talebin yerine getirilmesi için gerekli diğer bilgiler;
- i) İncelenecek diğer hususlar veya belgeler.

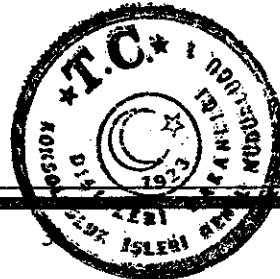
(2) Bir adli yardım talebi, talepte bulunan makam tarafından imzalanacak ve resmî olarak mühürlenecektir. Talebe ekli belgeler, talepte bulunan Âkit Tarafın hukukuna göre onaylanacaktır.

Madde 8- Yardımın Usulü

(1) Talepte bulunulan Adli makam, talebin yerine getirilmesinde kendi mevzuat hükümlerini uygulayacaktır. Bununla birlikte, söz konusu Adli makam, talepte bulunan adli makamın özel bir usul veya yöntem izlenmesini istemesi durumunda, talepte bulunulan Âkit Tarafın iç hukukuna aykırı olmamak şartıyla bu usul veya yöntemi takip edecektir.

(2) Talepte bulunan adli makamın istemesi durumunda, ilgili tarafların ve eğer varsa temsilcilerinin hazır bulunabilmeleri için, işlemlerin yapılacağı tarih ve yer hakkında bilgi verilecektir.

(3) Talepte bulunulan adli makam, talebin yerine getirildiğini tespit eden belgeleri talepte bulunan adli makama gönderecek veya talebin yerine getirilemediğı durumlarda bunun sebepleri hakkında talepte bulunan makama bilgi verecek ve tüm ekleri iade edecektir.

(4) Talepte bulunulan Âkit Taraf, kendi ülkesinde adli yardım talebinin yerine getirilmesi sebebiyle yapılan bütün masrafları üstlenecek ve bu masrafların ödenmesini talep etmeyecektir.

Madde 9- Yardımın Reddi

Bir adli yardım talebinin yerine getirilmesi, talepte bulunulan Âkit Tarafın egemenliğine, güvenliğine ve kamu düzenine zarar verebilecek nitelikte görülmekte ise böyle bir talebin yerine getirilmesi reddedilebilir.

Madde 10 - Dokunulmazlık

(1) Talepte bulunan Âkit Tarafın bir adli makamı huzurunda hazır bulunmak üzere çağrılan bir tanık veya bilirkişi hakkında, hangi uyrukta olursa olsun, Âkit Tarafın ülkesinde, bu Taraf ülkesine girmeden önce vukuu bulan herhangi bir mahkumiyet veya fiilden dolayı kovuşturma yapılamaz veya tutuklanamaz veya kişisel özgürlüğü hakkında diğer herhangi bir kısıtlama getirilemez. Bir tanık veya bilirkişi, tanıklık beyanı ya da bilirkişilik görevinden dolayı ayrıca kovuşturmayla, tutuklamaya ya da mahkûmiyet cezasının uygulanmasına da tâbi tutulmayacaktır.

(2) 1. fıkradaki dokunulmazlık, tanık veya bilirkişinin ülkeyi terk etme olanağı bulunduğu halde adli makamlarca hazır bulunmasının artık gerekmediği kendisine bildirildiği tarihten itibaren 7 günlük sürenin sonunda Talepte bulunan Âkit Tarafın sınırlarını terk etmemesi ya da terk ettiği halde kendi isteği ile geri dönmesi halinde sona erecektir.

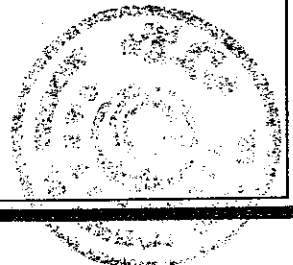
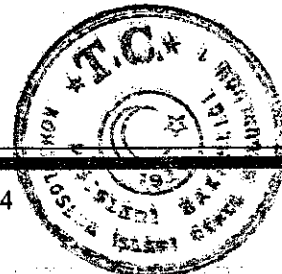
(3) Bir tanık veya bilirkişi için çıkarılan çağrı yazısında, talepte bulunan Âkit Tarafın mevzuatında seyahat, ikamet masrafları ve bilirkişilik ücretinin ödenmesi için öngörülen şartlar belirtilecektir. Böyle bir kişinin talebi üzerine, yol ve ikamet giderlerinin karşılanması için talepte bulunan adli makamca bir avans ödenecektir.

BÖLÜM 2

BELGELER

Madde 11 – Belgelerin Gönderilmesi

Bir Âkit Taraf adli makamının talebi üzerine, diğer Âkit Taraf, talepte bulunan Âkit Tarafın vatandaşlarının şahsî durumlarına ilişkin kayıtların, şahsî işleri ve menfaatleri ile ilgili diğer belgelerin suretlerini tercümesiz ve ücretsiz gönderecektir.

Madde 12 – Belgelerin Geçerliđi

1. Âkit Taraflardan birinin ÷lkesinde düzenlenmiş veya onaylanmış ve resmî mühür taşıyan belgeler diğerk Âkit Tarafın bir adli makâmı önündeki işlemlerde tasdikten muaf tutulacaktır.
2. Âkit Taraflardan birinin resmî makamlarınca düzenlenen belgeler, diğerk Âkit Taraf ÷lkesindeki resmî belgelerle aynı güce sahip olacaktır.

BÖLÜM 3

YARGILAMA MASRAFLARI VE TEMİNATTAN MUAFİYET (JUDICATUM SOLVI)

Madde 13 – Teminattan Muafiyet (Judicatum Solvi)

Bir Âkit Tarafın vatandaşları, diğerk Âkit Tarafın adli makamları önündeki işlemlerinde, salt yabancı olmaları veya diğerk Âkit Taraf ÷lkesinde ikametgâhları bulunmamasından ötürü teminat akçesi (judicatum solvi) vermekle yükümlü tutulmayacaklardır.

Madde 14 – Adli Müzaheret

(1) Âkit Taraflardan birinin vatandaşları, diğerk Âkit Tarafın ÷lkesinde yargılama harç ve masraflarının ödenmesi için, bu Tarafın vatandaşları ile aynı şartlar altında adli yardımdan yararlanmaya hak kazanacaklardır.

(2) İşbu Anlaşma gereğince adli müzaherete, başvuruda bulunanın ekonomik, ailevi ve şahsi durumlarını gösteren belgelere bağılı olarak hak kazanılacaktır. Belgelerin düzenlenişinde, başvuruda bulunanın ikamet ettiğı Âkit Tarafın hukuku veya başvuruda bulunan her iki Âkit Taraf ÷lkesinde ikamet etmemekte ise vatandaşı olduğı Âkit Tarafın hukuku uygulanacaktır.

Madde 15 - Süreler

Eğerk bir Âkit Tarafın adli makâmı, diğerk Âkit Tarafın ÷lkesinde ikamet etmekte olan bir kişiye bir işlemi yapması için belli bir süre vermiş ise, bu süre belgelerin söz konusu kişiye tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.

KISIM ÜÇ

KARARLARIN TANINMASI VE TENFİZİ

Madde 16 – Tanıma ve Tenfizin Amacı

(1) Âkit Taraflar, diğer Âkit Taraf ülkesinde verilmiş aşağıda gösterilen kararları, işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak kendi ülkelerinde tanıyacak ve tenfiz edeceklerdir:

- a) Hukukî konularda verilmiş mahkeme kararları;
- b) Cezaî konularda tazminata ilişkin olarak verilmiş mahkeme kararları.

(2) Bu Kısım hükümleri, hukukî konularda bir mahkeme önünde yapılmış veya mahkemece onaylanmış sulh anlaşmalarına da uygulanacaktır.

(3) Ancak işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra verilen kararlar, bu Anlaşma hükümleri uyarınca tanıma ve tenfize tâbi olacaktır.

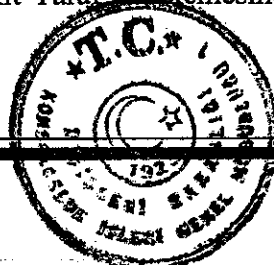
Madde 17 – Tanıma ve Tenfizin Şartları

İşbu Anlaşmanın 16. maddesinde belirtilen kararlar, kararın verildiği Âkit Taraf hukuku uyarınca kesin ve icra edilebilir olduğu takdirde tanınacak ve tenfiz edilecektir.

Madde 18- Tanıma ve Tenfizin Reddi

Bir kararın tanınması ve tenfizi aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde reddedilebilir:

- (1) Kararın tanınması ve tenfizi, tanıma ve tenfiz talepte bulunulan Âkit Tarafın kamu düzenine açıkça aykırı ise;
- (2) Davanın tarafları savunma hakkından yoksun bırakılmış ve kendilerine mahkeme önüne çıkmak için usulüne uygun şekilde tebligat yapılmamış ve bizzat iddialarını ileri sürme ve savunma yapma imkânsızlıkları halinde kendilerine temsil edilebilme olanağı tanınmamış ise;
- (3) Karar, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın mahkemelerinin münhasır yetkisine giren bir konuda verilmiş ise;
- (4) Aynı taraflar arasında, aynı sebep ve konuya dayalı olarak;
 - a) Tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Taraf mahkemesinde daha önce açılmış ve görülmekte olan bir dava, veya

b) Talep edilen Âkit Taraf mahkemesince sonuçlandırılmış nihâî bir karar mevcut ise.

Madde 19 – Tanıma ve Tenfiz Usulü

(1) Tanıma ve tenfiz başvurusu, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın yetkili mahkemesine, tanıma ve tenfiz talep eden tarafından bizzat ya da yasal temsilci aracılığıyla doğrudan yapılacaktır.

(2) Başvuruya aşağıdaki belgeler eklenecektir:

a) Kararın kesinleşmiş ve icra kuvvetini haiz olduğunu tevsik eden bir şerh ile tam ve aslına uygunluğu onaylanmış bir örneği;

b) Karar gıyapta verilmiş ise, gıyabında karar verilen tarafın usulüne uygun olarak çağrıldığını tespit eden gerekli belgelerin aslı veya onaylanmış örnekleri;

c) Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen başvuru ve belgelerin, kararın tanınmasının ve tenfizinin talep edildiği Âkit Tarafın dilinde veya İngilizce onaylanmış çevirisi.

Madde 20 – Uygulanacak Hukuk

(1) Kararların tanınması ve tenfizine ilişkin usule, tanıma ve tenfizin talep edildiği Âkit Tarafın hukuku uygulanacaktır.

(2) Tanıma ve tenfize karar veren mahkeme, sadece işbu Anlaşmanın 17-19. maddelerini göz önünde tutacak ve kararın esasını incelemeyecektir.

Madde 21 – Para ve Eşyanın Transferi

İşbu Anlaşmanın tanıma ve tenfize ilişkin hükümleri, Âkit Tarafların yabancı bir kararın icrası sonucu elde edilen para ve eşyanın yurtdışına transferi ile ilgili mevzuat hükümlerine hâlel getirmeyecektir.

KISIM DÖRT

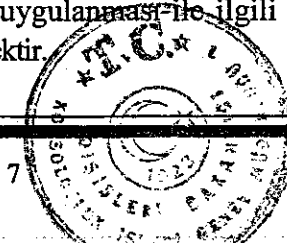
NIHAİ HÜKÜMLER

Madde 22 – Uluslararası Belgelerle İrtibat

İşbu Anlaşma, Âkit Tarafların katılmış olduğu veya katılacağı bu Anlaşma ile düzenlenen konulara ilişkin hükümleri içeren diğer uluslararası belgeleri ihlâl etmeyecektir.

Madde 23 – Sorunların Çözümü

Âkit Taraflar arasında işbu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek sorunlar, diplomatik kanaldan çözümlenecektir.

Madde 24 – Yürürlüğe Giriş ve Geçerlilik

(1) İşbu Anlaşma, Âkit Taraflarca onaylanacak ve onay belgelerinin teati edilmesinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

(2) İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte 25 Kasım 1968'de Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Cezai İşlerde Adli Yardım Sözleşmesi" sona erecektir.

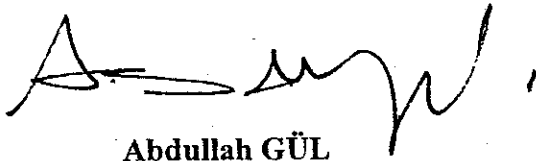
(3) İşbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

(4) Her Âkit Taraf, yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı feshedebilir. Bu halde Anlaşma, diğer Âkit Tarafın yazılı bildirimi aldığı tarihten itibaren on iki aylık süre boyunca yürürlükte kalacaktır.

İşbu hükümlerin kanıtı olarak Âkit Tarafların yetkili temsilcileri işbu anlaşmayı imzalamışlardır.

Ankara'da 28 Eylül 2005 günü her biri Türkçe, Romence ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha halinde düzenlenmiş olan tüm metinler aynı derecede geçerlidir. Yorumda aykırılık halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA**

**Abdullah GÜL
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı**

**ROMANYA
ADINA**

**Monica-Luisa MACOVEI
Adalet Bakanı**

